

Valsts ieņēmumu
dienests

Metodiskais materiāls

Skaidras naudas lietošanas ierobežojumi

Materiāls sagatavots: 01.07.2019.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 16.02.2026.

Saturs

Vispārīgie jautājumi	3
Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšana	5
Skaidras naudas deklarēšana darījumos ar fiziskām personām	11
Skaidras naudas lietošanas ierobežojums	14
Skaidras naudas lietošanas ierobežojums vairumtirdzniecībā	18
Sankcijas par skaidrās naudas lietošanas ierobežojumu neievērošanu	19
Deklarācijas par skaidra naudā veiktajiem darījumiem aizpildīšanas paraugs	21
<i>Pielikums Ministru kabineta 2007.gada 10.aprīļa noteikumiem Nr.237 "Deklarācija par skaidrā naudā veiktajiem darījumiem"</i>	25

Vispārējā informācija

1. Skaidras naudas lietošanas ierobežojumi ir noteikti likuma "Par nodokļiem un nodevām" 30.pantā.

2. Kārtību, kādā nodokļu maksātāji, izņemot fiziskās personas, kuras nav individuālie komersanti un kuras nav reģistrējušās Valsts ieņēmumu dienestā (turpmāk – VID) kā saimnieciskās darbības veicēji, katru mēnesi deklarē savstarpējos skaidrā naudā veiktos darījumus nosaka Ministru kabineta 2007.gada 10.apriļa noteikumi Nr.237 "Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas noteikumi".

Darījums likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē ir darbība tiesisku attiecību nodibināšanai, grozīšanai, turpināšanai vai izbeigšanai.

Nodokļu maksātāji likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē ir Latvijas Republikas vai ārvalstu fiziskās un juridiskās personas un uz līguma vai norunas pamata izveidotas šādu personu grupas vai to pārstāvji, kas veic ar nodokli apliekamas darbības vai kam tiek garantēts ienākums nākotnē.

Skaidrā naudā veikts darījums – skaidras naudas saņemšana vai izsniegšana par tiesisko attiecību nodibināšanu, grozīšanu, turpināšanu vai izbeigšanu. Darījumi, piemēram, var būt – pirkums, norēķins ar piegādātāju, aizdevuma saņemšana/izsniegšana, norēķins par nomas pakalpojumu, dāvinājums u.c.

Ja nodokļu maksātājam saimnieciskās darbības veids ir tirdzniecība, attiecīgi tiesiskās attiecības ar pircēju tiek nodibinātas un izbeigtas, veicot pārdošanas darījumu, šajā gadījumā katrs pārdošanas darījums ir uzskatāms par atsevišķu darījumu.

Skaidrā naudā veikta darījuma operācija – viena darījuma ietvaros veiktā vienreizējā vai daudzkārtējā naudas līdzekļu saņemšana vai izsniegšana atbilstoši noslēgtajam darījumam (turpmāk – darījuma operācija).

1.piemērs

SIA "Piens" pārdod produkciju par kopējo darījuma summu 1 570,92 euro apmērā. Klients veica pirkumu, samaksājot veikalā ar norēķinu karti, taču konstatēts, ka kases čekā vairākās pozīcijās uzrādītā nekorekta cena, tādēļ kasierim nācās anulēt šo darījumu, veicot naudas atgriešanu klientam jau skaidrā naudā. Savukārt pirkums veikts atkārtoti, taču jau par kopējo darījuma summu 1 508,32 euro apmērā. Šajā gadījumā naudas līdzekļu 1 570,92 euro atgriešana un pirkums skaidrās naudas veidā 1 508,32 euro apmērā ir divi atsevišķi darījumi, uz katru uz kuriem ir attiecināms skaidras naudas lietošanas ierobežojums un deklarēšanas pienākums.

2.piemērs

SIA "Burtnīca" vēlas veikt pamatkapitāla palielināšanas par 8000 euro.

Šajā gadījumā minētā darbība ir uzskatāma par darījumu un līdz ar to uz to attiecināms noteiktais skaidrās naudas lietošanas ierobežojums. Līdz ar to skaidrā naudā iemaksātā summa pamatkapitāla palielināšanai nevar pārsniegt 7200 euro.

3.piemērs

SIA "Vilks" veic nomas maksas samaksu skaidrā naudā noslēgtā līguma ietvaros.

Šajā gadījumā visas līguma ietvaros veiktas nomas maksas izmaksas ir uzskatāmas par vienu darījumu ar vairākām operācijām. Savukārt noteiktais ierobežojums veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz 7 200 euro, ir attiecināms uz līguma ietvaros visu veikto samaksu kopsummu.

Tad uzskatāms, ka katra nomas maksas izmaksa nomas līguma ietvaros nav atsevišķs darījums, bet gan viena darījuma vairākas operācijas, un gadījumā, ja minētā darījuma apmērs pārsniedz 7 200 euro nomas maksas izmaksas veicamas bezskaidrās naudas veidā.

4.piemērs

SIA "TTT" pārdod mēbeles, kas ir uzņēmuma pamatlīdzekļi, par kopējo darījuma summu 10 000 euro apmērā.

Pirmo avansu 4 000 euro skaidrā naudā ir samaksājušas divas fiziskas personas, katra pa 2 000 euro, savukārt atlikušo maksājumu 6 000 euro ir apmaksājušas citas divas fiziskas personas, viena – 4 000 euro un otra – 2 000 euro .

Šajā gadījumā uzskatāms, ka ir saņemta samaksa, kas ir sadalīta vairākās operācijās, par vienu konkrēto darījumu 10 000 euro apmērā un tā kopsumma skaidrā naudā nevar pārsniegt 7 200 euro, no kā secināms, ka ir pārkāpts skaidrās naudas lietošanas ierobežojums.

5.piemērs

SIA "Māja" izraksta ikmēneša atsevišķus apsaimniekošanas rēķinus katram klientam. Konkrētajā gadījumā katrs izrakstītais ikmēneša rēķins par apsaimniekošanu ir uzskatāms par atsevišķu darījumu un skaidrā naudā saņemtā apmaksa nav jāsummē kopā.

3. Soda sankcijas par skaidrās naudas lietošanas ierobežojumu neievērošanu ir noteiktas likuma "Par nodokļiem un nodevām" 139.pantā.

Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšana

1. Visi iepriekšējā mēneša laikā **savstarpēji** skaidrā naudā veiktie darījumi (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā vai vairākās operācijās), kuru summa pārsniedz 1500 *euro*, jādeklarē šādiem **darījuma dalībniekiem**:

- juridiskajām personām,
- fiziskajām personām, kuras ir individuālie komersanti,
- fiziskajām personām, kuras reģistrējušās VID kā saimnieciskās darbības veicējas.

Par darījuma dalībniekiem uzskatāmas šādas juridiskās un citas personas – komersanti, kooperatīvās sabiedrības, ārvalstu komersantu filiāles un nerezidentu (ārvalstu komersantu) pastāvīgās pārstāvniecības, biedrības, reliģiskās organizācijas, no budžeta finansētas institūcijas, arodbiedrības, ārvalstu diplomātiskās un konsulārās pārstāvniecības, zvērinātu advokātu biroji, zvērināti notāri.

Skaidrā naudā savstarpēji veikto darījumu, kuru summa pārsniedz 1 500 *euro*, deklarēšana

	Juridiskā persona	Individuālais komersants	Fiziskā persona	Fiziskā persona, kura ir reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja
Juridiskā persona	X	X		X
Individuālais komersants	X	X		X
Fiziskā persona				
Fiziskā persona, kura ir reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja	X	X		X

6.piemērs

ZS "Druva" no SIA "Tehnika" pērk lietotu traktoru par summu 4000 euro. Par darījumu ZS "Druva" norēķinās, samaksājot visu summu vienā maksājumā skaidrā naudā.

Gan ZS "Druva", gan SIA "Tehnika" savstarpēji skaidrā naudā veiktais darījums par summu 4000 euro, ir jādeklarē.

2. Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas kārtību reglamentē Ministru kabineta 2007.gada 10.aprīļa noteikumi Nr.237 "Skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanas noteikumi" (turpmāk – Ministru kabineta 2001.gada 10.aprīļa noteikumi Nr.237).

3. Darījuma dalībnieki par savstarpēji skaidrā naudā veiktajiem darījumiem, kuru summa pārsniedz **1 500 euro**, iesniedz deklarāciju VID ne vēlāk kā līdz pārskata mēnesim sekojošā mēneša 15.datumam.

4. Deklarāciju iesniedz elektroniski, izmantojot VID Elektronisko deklarēšanas sistēmu (EDS) vai papīra formā.

5. Deklarācijā norāda mēneša laikā savstarpēji skaidrā naudā veiktos darījumus, kuru summa pārsniedz **1 500 euro**. Skaidrā naudā veiktais darījums jānorāda deklarācijā par periodu, kad tika veikts darījums. Piemēram, ja darījums tika veikts aprīlī, tad tas jānorāda deklarācijā par aprīli, ja maijā – tad, deklarācijā par maiju.

7.piemērs

ZS "Putniņi" 25.septembrī SIA "Mielasts" piegādā kartupeļus par summu 3 500 euro. SIA "Mielasts" par piegādātajiem kartupeļiem ZS "Putniņi" 3.oktobrī samaksā 3 500 euro skaidrā naudā.

Par oktobrī 3 500 euro skaidrā naudā veiktajiem darījumiem gan ZS "Putniņi", gan SIA "Mielasts" ne vēlāk kā līdz 15.novembrim jāiesniedz deklarācijas VID.

8.piemērs

Jānis Kārklīšs, kurš reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicējs, no fiziskās personas, kura nav individuālais komersants un kura nav reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja 1.aprīlī nopērk klūgas par summu 3 500 euro skaidrā naudā. 30.aprīlī saimnieciskās darbības veicējs Jānis Kārklīšs piegādā klūgu pinumus SIA "Amatnieks" par summu 4 500 euro.

SIA "Amatnieks" ar saimnieciskās darbības veicēju Jāni Kārklīšu par klūgu pinumiem norēķinās skaidrā naudā, norēķinu veicot pa daļām, t.i., 30.aprīlī par summu 500 euro, 5.maijā par summu 2000 euro un 25.maijā par summu 2 000 euro.

Par aprīlī skaidrā naudā veiktajiem darījumiem Jānim Kārklīšam deklarācija nav jāiesniedz, jo darījums ar fizisko personu, kura nav individuālais komersants un kura nav reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja nav jādeklarē, bet SIA "Amatnieks" skaidrā naudā veiktā daļējā samaksa aprīļa mēnesī nepārsniedz 1 500 euro.

Par maijā 4 000 euro skaidrā naudā veiktajiem darījumiem gan saimnieciskās darbības veicējam Jānim Kārklīšam, gan SIA "Amatnieks" ne vēlāk kā līdz 15.jūnijam jāiesniedz deklarācija VID.

9.piemērs

SIA "Terase" 4.jūlijā iegādājas Polijā no ražošanas uzņēmuma dārza nojumi par 20 000 Polijas zlotiem (4 792 euro) maksājot skaidrā naudā.

Par jūlijā 4 792 euro skaidrā naudā veikto darījumu SIA "Terase" ne vēlāk kā līdz 15.augustam jāiesniedz deklarācija VID.

6. Ja darījuma dalībnieki ir noslēguši līgumu uz laiku, kas ilgāks par vienu mēnesi, tad faktiskos mēneša laikā skaidrā naudā savstarpēji veiktos darījumus (t.i., naudas saņemšanu/izsniegšanu) summē un, ja kopsumma pārsniedz **1 500 euro**, tos deklarē.

10.piemērs

SIA "Irbulītis" uz trim mēnešiem ir noslēgusi līgumu ar ZS "Pļavas" par aitas vilnas iegādi. ZS "Pļavas" veic aitas vilnas piegādi par summām:

5.maijā – 2000 euro

29.maijā – 1500 euro

20.jūnijā – 500 euro.

SIA "Irbulītis" par piegādāto aitas vilnu piegādes dienā norēķinās skaidrā naudā.

Par maijā 3500 euro skaidrā naudā veiktajiem darījumiem gan SIA "Irbulītis", gan ZS "Pļavas" ne vēlāk kā līdz 15.jūnijam jāiesniedz deklarācijas VID.

Par jūnijā veikto darījumu deklarācija nav jāiesniedz, jo skaidrā naudā veiktais darījums nepārsniedz 1500 euro.

7. Viena darījuma ietvaros savstarpējā ar vienu darījuma partneri veiktā vienreizējā vai daudzkārtējā naudas līdzekļu saņemšana vai izsniegšana darījuma dalībniekiem jādeklarē, ja, saskaitot mēneša laikā veiktās darījuma operācijas, to kopsumma pārsniedz **1 500 euro**.

11.piemērs

SIA "Irbulītis" uz trim mēnešiem ir noslēgusi līgumu, ar kuru nolīgta preces cena un piegādājamais daudzums, ar ZS "Pļavas" par aitas vilnas iegādi.

ZS "Pļavas" veic aitas vilnas piegādi 5.maijā par summu 500 euro un 29.maijā par summu 1000 euro.

SIA "Irbulītis" par maijā iegādāto aitas vilnu 5.maijā ZS "Pļavas" samaksāja 100 euro un 29.maijā samaksāja daļu summas, t.i., 200 euro skaidrā naudā.

Par maijā veikto darījumu deklarācija nav jāiesniedz, jo skaidrā naudā veiktais darījums (saskaitot viena darījuma atsevišķas operācijas – skaidras naudas samaksa) nepārsniedz 1500 euro.

ZS "Pļavas" aitas vilnu piegādā 20.jūnijā par summu 500 euro un 30.jūnijā par summu 200 euro.

SIA "Irbulītis" 20.jūnijā samaksā parādu par maijā piegādāto aitas vilnu 1200 euro un par 20.jūnijā piegādāto aitas vilnu 500 euro skaidrā naudā.

Par jūnijā 1700 euro skaidrā naudā veiktajiem darījumiem gan SIA "Irbulītis", gan ZS "Pļavas" ne vēlāk kā līdz 15.jūlijam jāiesniedz deklarācijas VID.

Jūlijā SIA "Irbulītis" samaksā ZS "Pļavas" parādu par 30.jūnijā piegādāto aitas vilnu 200 euro. Par jūliju deklarācija nav jāiesniedz, jo skaidrā naudā veiktais darījums nepārsniedz 1500 euro.

8. Ja darījuma dalībnieki savstarpējos darījumus ir veikuši, izmantojot gan bezskaidras naudas, gan skaidras naudas norēķinus, tad saskaita tās darījumu daļas, kas mēneša laikā veiktas skaidrā naudā (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek, vienā operācijā vai vairākās operācijās), un, ja kopsumma pārsniedz **1 500 euro**, minētos darījumus deklarē.

12.piemērs

SIA "Tehnika" no SIA "Druka" pērk poligrāfijas iespiedmašīnu par summu 10 000 euro. Par darījumu SIA "Tehnika" 1.oktobrī no sava konta kredītiestādē uz SIA "Druka" kontu kredītiestādē pārskaita 5000 euro.

Atlikušo summu SIA "Tehnika" maksā skaidrā naudā, samaksājot 15.oktobrī 2000 euro, 30.oktobrī 2000 euro un 10.novembrī 1000 euro.

Par oktobrī 4000 euro skaidrā naudā veiktajiem darījumiem gan SIA "Tehnika", gan SIA "Druka" ne vēlāk kā līdz 15.novembrim jāiesniedz deklarācijas VID.

Par novembrī veikto skaidrās naudas darījumu deklarācija decembrī nav jāiesniedz, jo skaidrā naudā veiktais darījums nepārsniedz 1500 euro.

9. Savstarpējos maiņas darījumos, kas veikti, daļēji izmantojot skaidru naudu, darījuma dalībnieki deklarē to darījuma daļu, kas ir veikta skaidrā naudā, ja tās summa pārsniedz **1 500 euro**. Ja mēneša laikā ir bijuši vairāki šādi savstarpēji darījumi, tad saskaita attiecīgās darījumu daļas un, ja kopsumma pārsniedz **1 500 euro**, minētos darījumus deklarē.

13.piemērs

SIA "Tehnika" maina darbagaldu ar SIA "Druka" pret mēbeļu komplektu.

Darbagalds maksā 6000 euro, bet mēbeļu komplekts maksā 2000 euro.

Starpību 4000 euro SIA "Druka" samaksā SIA "Tehnika" skaidrā naudā.

Par 4000 euro skaidrā naudā veikto maiņas darījuma daļu gan SIA "Druka", gan SIA "Tehnika" jāiesniedz deklarācijas VID.

10. Juridiskajām personām jādeklarē skaidrā naudā veiktā dividenžu izmaksa, ja dividendes izmaksātas juridiskajai personai vai fiziskajai personai – individuālajam komersantam un mēneša laikā skaidrā naudā veiktā dividenžu izmaksa pārsniedz **1 500 euro**.

11. Juridiskajām personām un fiziskajām personām – individuālajiem komersantiem jādeklarē skaidrā naudā saņemtās dividendes, ja mēneša laikā skaidrā naudā saņemtās dividendes pārsniedz **1 500 euro**.

12. Darījuma dalībniekiem jādeklarē savstarpējie ar vienu darījuma partneri skaidrā naudā veiktie aizdevumi, aizņēmumi, ziedojumi, dāvinājumi, ja, saskaitot mēneša laikā veiktās darījuma operācijas, to kopsumma pārsniedz **1 500 euro**.

13. Kuģu aģentēšanas un gaisakuģu aģentēšanas komercsabiedrībām, kā arī starptautisko autopārvadājumu un kravas ekspedīcijas komercsabiedrībām par veiktajiem starptautiskajiem autopārvadājumiem un kravas ekspedīcijas darījumiem, katru mēnesi līdz 15.datumam jādeklarē mēneša laikā skaidrā naudā veiktie darījumi, kuru kopsumma pārsniedz **7 200 euro**.

14.piemērs

SIA „Ekspedīcija”, veicot starptautiskos kravu pārvadājumus, septembra mēnesī skaidrā naudā norēķinās par degvielas iegādi ārvalstīs uzņēmumā „Fuel” par 3500 euro. Tāpat saņem samaksu par kravu pārvadājumu veikšanu skaidrā naudā no ārvalstu uzņēmuma „Retail trade” – 15 000 euro.

Degvielas iegādes darījums SIA „Ekspedīcija” nav jādeklarē, jo summa nepārsniedz 7200 euro. Savukārt darījums ar uzņēmumu „Retail trade” līdz 15.oktobrim jādeklarē, jo darījuma summa pārsniedz 7 200 euro.

14. Mazumtirdzniecībā skaidrā naudā veiktos darījumus, kuru summa pārsniedz **1 500** euro, deklarē tikai preču pircējs – juridiska persona, fiziska persona – individuālais komersants vai fiziska persona, kas reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja.

15.piemērs

SIA "Jumiķis" 20.jūlijā mazumtirdzniecības SIA "Būve" veikalā pērkot būvmateriālus par summu 4000 euro, maksājumu veic skaidrā naudā. Par veikto maksājumu 4000 euro skaidrā naudā SIA "Jumiķis" ne vēlāk kā līdz 15.augustam jāiesniedz deklarācija VID. SIA "Būve" par skaidrās naudas saņemšanu mazumtirdzniecībā deklarācija nav jāiesniedz.

16.piemērs

Andris Vītols, kurš reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicējs, 13.aprīlī mazumtirdzniecībā (mākslas veikalā-salonā) iegādājās gleznu saimnieciskās darbības vajadzībām, kuras cena ir 4000 euro. Par darījumu pircējs norēķinās, pārskaitot 2000 euro no sava konta kredītiestādē uz mazumtirgotāja kontu kredītiestādē (bezskaidras naudas norēķins), un atlikušo summu 2000 euro samaksā skaidrā naudā. Par veikto maksājumu 2000 euro skaidrā naudā fiziskajai personai – Andrim Vītolam, kurš reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicējs, ne vēlāk kā līdz 15.maijam jāiesniedz deklarācija VID. Gleznu mazumtirgotājam par skaidrās naudas saņemšanu mazumtirdzniecībā deklarācija nav jāiesniedz.

17.piemērs

Mazumtirdzniecības uzņēmums SIA "Priedes" mazumtirdzniecībā SIA "Panorāma" veikalā iegādājās mēbeļu komplektu par summu 4000 euro, norēķinu veicot skaidrā naudā. Par 4000 euro skaidrā naudā veikto darījumu mazumtirdzniecības uzņēmumam SIA "Priedes" jāiesniedz deklarācija VID, jo mazumtirdzniecībā skaidrā naudā veiktos darījumus deklarē preču pircējs, neatkarīgi no tā, kas ir tā saimnieciskās darbības veids. SIA "Panorāma" skaidrās naudas saņemšana mazumtirdzniecībā nav jādeklarē.

15. Maksājumus par pakalpojumiem, kurus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniedz Ceļu satiksmes drošības direkcija, darījumus deklarē tikai pakalpojumu saņēmējs.

18.piemērs

SIA "Smagsvars" par Ceļu satiksmes drošības direkcijas pakalpojumu - autobusa reģistrāciju un individuālo numuru zīmju komplekta izsniegšanu, 22.aprīlī samaksāja skaidrā naudā 2 574 euro.

Par veikto maksājumu 2 574 euro skaidrā naudā SIA "Smagsvars" ne vēlāk kā līdz 15.maijam jāiesniedz deklarācija VID. Ceļu satiksmes drošības direkcijai par skaidrās naudas saņemšanu kasē par saviem pakalpojumiem deklarācija nav jāiesniedz.

16. Nekustamā īpašuma nodokļa maksājumi, kas veikti, maksājot skaidrā naudā pašvaldības kasē, nevienai no darījuma pusēm nav jādeklarē.

19.piemērs

ZS "Mežs, burkāni un truši" 12.martā pašvaldības kasē samaksāja nekustamā īpašuma nodokli 3 000 euro apmērā.

Par veikto nekustamā īpašuma nodokļa maksājumu 3 000 euro skaidrā naudā pašvaldības kasē deklarācija pašvaldībai un ZS "Mežs, burkāni un truši" nav jāiesniedz.

Skaidras naudas deklarēšana darījumos ar fiziskām personām

1. Darījuma dalībnieka darījums ar fizisko personu, kura nav individuālais komersants un nav reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja, ir jādeklarē, ja darījuma summa vienā operācijā pārsniedz **3 000 euro**.

20.piemērs

ZS "Druva" no fiziskās personas, kura nav individuālais komersants un kura nav reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja, pērk traktoru par summu 4 000 euro. Par darījumu ZS "Druva" norēķinās, samaksājot visu summu vienā maksājumā skaidrā naudā.

ZS "Druva" skaidrā naudā veiktais darījums ar fizisko personu ir jādeklarē, jo darījuma summa pārsniedz 3 000 euro.

2. Skaidrā naudā veiktos darījumus ar fiziskām personām, kuras nav individuālie komersanti vai reģistrējušās VID kā saimnieciskās darbības veicējas, nodokļu maksātājam jādeklarē līdz nākamā gada 1.februārim.

21.piemērs

Fiziskā persona Jānis Kociņš SIA "Celtnieks" mazumtirdzniecības veikalā 30.augustā nopērk celtniecības blokus par 3 500 euro un 10.septembrī grīdas segumu par 1 000 euro. Jānis Kociņš norēķinās, samaksājot skaidrā naudā.

SIA "Celtnieks" līdz nākamā gada 1.februārim jādeklarē darījums par 3 500 euro, jo darījuma summa pārsniedz 3 000 euro.

3. Viena darījuma ietvaros ar vienu darījuma partneri (fizisko personu) veiktā vienreizējā vai daudzkārtējā naudas līdzekļu saņemšana jādeklarē, ja, vienas darījuma operācijas summa pārsniedz **3 000 euro**.

22.piemērs

Fiziskā persona – Herberts Ronis samaksājis SIA „Remonts” par mājas remonta pakalpojumiem (viens darījums vairākās operācijās) šādas summas:

5.janvārī – 200 euro

17.janvārī – 200 euro

30.janvārī – 3 600 euro.

SIA „Remonts” līdz nākamā gada 1.februārim jādeklarē veiktais darījums 4 000 euro apmērā, jo 30.janvārī veiktās vienas operācijas summa pārsniedz 3000 euro.

23.piemērs

Fiziskā persona – Herberts Ronis samaksājis SIA „Remonts” par mājas remonta pakalpojumiem (viens darījums vairākās operācijās) šādas summas:

- 5.janvārī – 2000 euro
- 17.janvārī – 2000 euro
- 30.janvārī – 500 euro

SIA „Remonts” līdz nākamā gada 1.februārim nav jādeklarē darījuma summa 4500 euro apmērā, ievērojot to, ka neviena no operācijas summām nepārsniedz 3000 euro, neatkarīgi no tā, ka kopējā darījuma summa pārsniedz 3000 euro.

24.piemērs

Fiziskā persona – Herberts Ronis samaksājis SIA „Remonts” par mājas remonta pakalpojumiem (viens darījums vairākās operācijās) šādas summas:

5.janvārī – 200 euro ar bankas pārskaitījumu

17.janvārī – 200 euro ar bankas pārskaitījumu

20.janvārī – 500 euro

30.janvārī – 3 600 euro

SIA „Remonts” līdz nākamā gada 1.februārim jādeklarē veiktais skaidrās naudas darījums 4 100 euro apmērā, jo 30.janvārī veiktās vienas skaidrās naudas operācijas summa pārsniedz 3000 euro. Šajā gadījumā jādeklarē tikai skaidrā naudā veiktais darījums, kas sastāvējis no divām skaidras naudas operācijām.

4. Dividenžu izmaksa fiziskajai personai, kura:

- nav individuālais komersants,
- nav reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicēja,

jādeklarē, ja vienā operācijā skaidrā naudā izmaksātā summa pārsniedz **3 000 euro**.

5. Fiziskā persona, kura ir izmantojusi likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta divpadsmitajā daļā paredzēto iespēju neregistrēties VID kā saimnieciskās darbības veicēja, atbilstoši likuma “Par nodokļiem un nodevām” 30.panta tvērumam nav pielīdzināma fiziskajai personai, kura ir reģistrējusi saimniecisko darbību. Līdz ar to gadījumos, **ja ar minēto fizisko personu skaidrā naudā darījumu veikusi juridiskā persona/fiziskā personas, kas veic saimniecisko darbību**, tad šai juridiskajai personai/fiziskajai personai, kas veic saimniecisko darbību, **atbilstoši likuma “Par nodokļiem un nodevām” 30.panta septītajai daļai** ir pienākums Ministru kabineta noteiktajā kārtībā līdz taksācijas gadam sekojošā gada 1.februārim deklarēt visus iepriekšējā gada laikā skaidrā naudā veiktos darījumus, ja viena darījuma summa vienā operācijā pārsniedz **3000 euro**.

25.piemērs

Nodokļu maksātājs – fiziskā persona, kas veic paziņoto (neregistrējamo) saimniecisko darbību atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta divpadsmitajai daļai, izīrē lauksaimniecības zemi juridiskajai personai SIA “A”. Samaksa par īri tiek saņemta skaidrā naudā.

*SIA “A” līdz nākamā gada 1.februārim jādeklarē visus iepriekšējā gada laikā skaidrā naudā veiktos maksājumus fiziskajai personai, kas veic paziņoto (neregistrējamo) saimniecisko darbību atbilstoši likuma “Par iedzīvotāju ienākuma nodokli” 11.panta divpadsmitajai daļai, ja viena darījuma summa vienā operācijā pārsniedz **3000 euro**.*

6. Skaidrā naudā veiktie valūtas pirkšanas un pārdošanas darījumi valūtas maiņas punktos ir pielīdzināmi kredītiestāžu pakalpojumiem un deklarācija par šādiem darījumiem nav jāiesniedz.

26.piemērs

Fiziska persona – Kārlis Krūmiņš veic valūtas maiņu valūtas maiņas punktā SIA „Valūta”, samainot skaidrā naudā 3 500 euro pret citu valūtu – USD. SIA „Valūta” minētais darījums nav jādeklarē.

7. Biedra naudas iemaksa rada pārmaiņas biedrības mantas stāvoklī, palielinot tās finanšu resursus un nodibina vai pārgroza tiesiskās attiecības, līdz ar to biedra naudas iemaksa ir vērtējama kā saimnieciskais darījums. Vienlaikus, vērtējot, kas ir uzskatāms par vienu darījumu likuma “Par nodokļiem un nodevām” 30.panta izpratnē, konkrētajā situācijā ir jāņem vērā arī cita papildus informācija, **piemēram, biedrības statūti, kuros noteiktas biedru tiesības un pienākumi, tai skaitā biedra naudas iemaksas kārtība un apmērs.**

27.piemērs

Ja biedrībai saskaņā ar statūtos noteikto regulējumu ir noteikts viena gada biedru naudas maksājuma apmērs 10 000 euro, tad tas ir uzskatāms par vienu darījumu, neatkarīgi no tā, cik maksājumos biedrs veic šo biedrībā noteikto ikgadējo biedru naudas maksājumu, un neatkarīgi no tā, cik reizes biedrība izraksta rēķinus par šo noteikto biedru naudas gada maksu.

Lai noteiktu, vai biedrībai ir pienākums iesniegt VID līdz nākamā gada 1.februārim “Deklarācijā par skaidrā naudā veiktajiem darījumiem” par darījumiem ar fiziskajām personām, **ir jāvērtē iepriekšējā gadā viena darījuma ietvaros veikto maksājumu summa vienā operācijā.** Tādējādi gadījumā, ja fiziskā persona (biedrs) biedrības noteikto biedru naudas apmaksu veic skaidrā naudā vairākos maksājumos un katra atsevišķa maksājuma summa nepārsnieds 3000 euro (piemēram, 1000 euro), tad biedrībai nav jādeklarē šie skaidrās naudas darījumi līdz nākamā gada 1.februārim.

28.piemērs

Ja biedrība par noteikto ikgadējās biedru naudas summu 10 000 euro izraksta biedriem rēķinus par ceturkšņiem (4 rēķini gadā) un katra rēķina summa ir 5000 euro, tad biedru naudas maksājumi skaidrā naudā konkrētajā gadā nevar pārsniegt 7200 euro, piemēram, par 1.ceturksni biedrs var skaidrā naudā veikt biedru naudas maksājumu par visu rēķinā norādīto summu - 5000 euro, savukārt, par 2.ceturksni var veikt maksājumu skaidrā naudā tikai - 2200 euro apmērā, bet atlikušais biedru naudas maksājums par 2.ceturksni - 2800 euro, kā arī atlikušie maksājumi par 3. un 4.ceturksni ir jāveic bezskaidrā naudā.

Skaidras naudas lietošanas ierobežojums

1. Darījuma dalībniekiem nav atļauts veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz **7 200 euro** (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās) neatkarīgi no tā, kādā laika periodā šie darījumi notiek. Noteiktais ierobežojums nodokļu maksātājiem veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz **7 200 euro**, ir attiecināms uz katru atsevišķu darījumu ar vienu darījuma partneri (nevis uz visiem ar šo vienu darījuma partneri veiktajiem darījumiem).

29.piemērs

SIA "Upmala" pārdod individuālajam komersantam Oskaram Celmam transportlīdzekli par summu 40 000 euro. Par darījumu individuālais komersants Oskars Celms no sava konta kredītiestādē uz SIA "Upmala" kontu kredītiestādē pārskaita 20 000 euro. Atlikušo summu 20 000 euro individuālais komersants Oskars Celms plāno desmit mēnešu laikā samaksāt skaidrā naudā, katru mēnesi veicot maksājumu par summu 2 000 euro.

Šādu darījumu (t.i., par 20 000 euro skaidrā naudā) gan SIA "Upmala", gan individuālajam komersantam Oskaram Celmam nav atļauts veikt, jo skaidrā naudā veiktais darījums, kurš sastāvēs no vairākām operācijām, pārsniedz 7 200 euro.

30.piemērs

SIA „Celtniecības paradīze” no SIA „Viesnīca” mazumtirdzniecības veikalā 2012.gada 5.jūlijā par 4 000 euro iegādājas ķieģeļus un 13.jūlijā par 4 000 euro jumta segumu. Par iegādātajiem materiāliem samaksa veikta skaidrā naudā.

Šādus darījumus gan SIA „Viesnīca”, gan SIA „Celtniecības paradīze” drīkst veikt, jo ir veikti divi atsevišķi darījumi.

2. Ierobežojums nodokļu maksātājam veikt skaidrā naudā darījumus, kuru summa pārsniedz **7 200 euro**, piemērojams neatkarīgi no tā, kas ir darījumu partneris – juridiskā vai fiziskā persona.

31.piemērs

SIA "Pērkons" no Pētera Kārkla, kurš nav individuālais komersants un nav reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicējs, pērk ekskavatoru par summu 8 000 euro un par darījumu plāno norēķināties skaidrā naudā. Šādu darījumu (t.i., par 8 000 euro samaksu skaidrā naudā) SIA "Pērkons" nav atļauts veikt, jo skaidrā naudā veiktais darījums pārsniedz 7 200 euro.

32.piemērs

SIA "Zvaigznīte" pārdod automašīnu savam darbiniekam, kurš nav individuālais komersants un nav reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicējs, par summu 9 000 euro. SIA "Zvaigznīte" ar automašīnas pircēju vienojās, ka norēķinus veiks skaidrā naudā divu gadu laikā.

Šādu darījumu SIA "Zvaigznīte" nav atļauts veikt, jo skaidrā naudā veiktais darījums pārsniegs 7 200 euro.

Pēc 2019. gada 1.maija nodokļu maksātāji, tajā skaitā – fiziskas personas, kuras neveic saimniecisko darbību, vairs nedrīkst veikt darījumus ar nekustamo īpašumu skaidrā naudā neatkarīgi no darījuma summas.

33.piemērs

Fiziska persona vēlas iegādāties vasarnīcu 5 000 euro apmērā.

Šajā gadījumā nekustāmā īpašuma pirkšanas darījums ir veicams tikai bezskaidrās naudas veidā.

3. Darījuma dalībniekam nav atļauts izmaksāt skaidrā naudā dividendes par vienu pārskata gadu, kuru summa pārsniedz **7 200 euro** (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās), tā kā sabiedrības dalībnieku sapulces pieņemtais lēmums par dividenžu izmaksāšanu par vienu pārskata gadu ir uzskatāms par vienu darījumu.

34.piemērs

SIA "Galaktika" četru mēnešu laikā plāno izmaksāt skaidrā naudā dividendes par iepriekšējo pārskata gadu sabiedrības īpašniekam Jurim Bukam, katru mēnesi izmaksājot 3 000 euro. Summējot četros mēnešos plānoto izmaksājamo dividenžu summu (t.i., viena darījuma vairākas atsevišķas operācijas (skaidras naudas izmaksas)), tiks pārsniegti 7 200 euro skaidrā naudā.

Šādu darījumu SIA "Galaktika" nav atļauts veikt, jo skaidrā naudā veiktais darījums pārsniegs 7 200 euro.

4. Darījuma dalībniekam nav atļauts skaidrā naudā saņemt vai izsniegt aizdevumu, kura summa pārsniedz **7 200 euro** (neatkarīgi no tā, vai darījums notiek vienā operācijā vai vairākās operācijās) un neatkarīgi no tā, kas ir aizdevējs vai saņēmējs – juridiskā persona, fiziskā persona, kura ir individuālais komersants vai kura reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja, vai fiziskā persona, kura nav individuālais komersants un nav reģistrējusies VID kā saimnieciskās darbības veicēja.

35.piemērs

SIA "Galaktika" plāno saņemt skaidrā naudā aizdevumu no Jāņa Kalniņa, kurš nav individuālais komersants un kurš nav reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicējs. Saskaņā ar aizdevuma līguma nosacījumiem Jānis Kalniņš plāno trīs mēnešu laikā SIA "Galaktika" izsniegt aizdevumu par kopējo summu 9 000 euro, katru mēnesi izsniedzot 3 000 euro. SIA "Galaktika" summējot trijos mēnešos saņemto aizdevumu (t.i., viena darījuma vairākas atsevišķas operācijas (aizdevuma saņemšana)), tiks pārsniegti 7 200 euro skaidrā naudā.

Šādu darījumu SIA "Galaktika" nav atļauts veikt, jo skaidrā naudā veiktais darījums pārsniegs 7 200 euro.

5. Darījumam ir vērtējama ne tikai darījuma juridiskā forma, bet arī ekonomiskais saturs un būtība. Lai noteiktu, vai noticis viens darījums vairākās operācijās, vai arī līdzīga rakstura darījumi vērtējami kā atsevišķi darījumi, jāvērtē konkrētā līguma (vai līgumu) nosacījumi. Nav pieļaujama viena darījuma summas mākslīga sadalīšana vairākās operācijās.

36.piemērs

SIA "Auto" noslēdz sekojošus aizdevuma līgumus ar fizisku personu – Andri Dadzi:

01.03.2024. – par 4 000 euro;

01.05.2024. – par 3 000 euro;

01.07.2024. – par 2 000 euro;

01.09.2024. – par 5 000 euro;

01.11.2024. – par 2 000 euro;

01.02.2025. – par 1 000 euro;

01.04.2025. – par 4 000 euro.

Sabiedrība visas minētās summas saņem no Andra Dadža skaidrā naudā līguma noslēgšanas datumos un par skaidras naudas saņemšanu tiek noformēts kases ieņēmumu orderis.

Tā kā visos ar nelielu starplaiku noslēgtajos aizdevumu līgumos sakrīt būtiskās sastāvdaļas – darījuma priekšmets un darījuma dalībnieki, bet atšķiras tikai aizdevuma izsniegšanas brīdis, aizdevuma summa un aizdevuma atmaksas termiņš, likuma "Par nodokļiem un nodevām" izpratnē minētie aizdevuma līgumi ir uzskatāmi par vienu darījumu, kura summa sadalīta vairākās operācijās.

Šādu aizņēmumu skaidrā naudā SIA "Auto" nav atļauts veikt.

6. Skaidrās naudas lietošanas ierobežojums neattiecas uz kredītiestāžu pakalpojumiem un skaidras naudas iemaksām kredītiestādēs darījumu dalībnieku kontos.

37.piemērs

SIA "EEE" ir maksājumu pakalpojumu sniedzējs saskaņā ar Latvijas Bankas tīmekļa vietne publicēto informāciju.

Tā kā SIA "EEE" kā maksājumu pakalpojumu sniedzējs sniedz kredītiestādēm līdzīgus pakalpojumus, tad uz minēto nodokļu maksātāju neattiecas skaidrās naudas lietošanas ierobežojums un tam nav pienākums deklarēt skaidrā naudā apstrādātos maksājumus par sadarbības partneru veiktajiem darījumiem.

Arī uz sadarbības partneriem šajā konkrētajā gadījumā neattiecas skaidrās naudas lietošanas ierobežojums un tiem nav pienākums deklarēt skaidrā naudā veiktos darījumus.

38.piemērs

SIA "MKS LATVIJA" un VAS "Latvijas Pastnieks" kā maksājumu pakalpojumu sniedzēji sniedz kredītiestādēm līdzīgus pakalpojumus saskaņā ar Latvijas Bankas tīmekļa vietne publicēto informāciju.

Konkrētajā gadījumā pakalpojuma sniedzēji no pircēja saņem ar SIA "MKS LATVIJA" un VAS "Latvijas Pastnieks" starpniecību skaidrā naudā iemaksāto naudu 7 600 euro apmērā.

Ar SIA "MKS LATVIJA" un VAS "Latvijas Pastnieks" starpniecību saņemtajiem maksājumiem skaidrā naudā veiktajam darījumam 7 600 euro apmērā nav

piemērojams noteiktais skaidrās naudas lietošanas ierobežojums un deklarēšanas pienākums.

39.piemērs

SIA "MONEY MM" ir maksājumu iestāde saskaņā ar Latvijas Bankas tīmekļa vietne publicēto informāciju, t.i., minētā persona ir uzskatāma par maksājumu pakalpojumu sniedzēju.

J. Liepiņa vēlas samainīt 5000 euro skaidrā naudā uz Kanādas dolāriem, izmantojot SIA "MONEY MM" pakalpojumus.

Tā kā Maksājumu pakalpojumu un elektroniskās naudas likuma (58. pants un citi panti) ir ietverts, ka maksājumu iestāde vai elektroniskās naudas iestāde, sniedzot maksājumu pakalpojumu, maksājumu var veikt valūtā, par kuru maksājuma pakalpojuma sniedzējs un pakalpojuma izmantotājs vienojušies, tad faktiski maksājumu iestāde vai elektroniskās naudas iestāde var veikt valūtas konvertāciju, nesāņemot atsevišķu atļauju, bet maksājumu pakalpojumu sniegšanas ietvarā.

Ievērojot noteikto, uz SIA "MONEY MM" ir attiecināms izņēmums skaidras naudas lietošanas ierobežojumiem un noteiktais deklarēšanas pienākums skaidrā naudā veiktajam darījumam.

Līdz ar to šajā gadījumā skaidras naudas ierobežojumi netiek pārkāpti no abām pusēm un šis skaidras naudas darījums SIA "MONEY MM" un J. Liepiņa nav jādeklarē.

7. Skaidrās naudas lietošanas ierobežojums neattiecas uz juridiskās personas un fiziskās personas, kura ir individuālais komersants, no kases avansā izsniegto naudu darbiniekam (avansa norēķina personai). Skaidrās naudas lietošanas ierobežojums jāpiemēro darījumam, ko juridiskās personas darbinieks (avansa norēķina persona) juridiskās personas vārdā veiks skaidrā naudā ar citu darījuma dalībnieku.

8. Skaidrās naudas lietošanas ierobežojums neattiecas uz skaidrā naudā veiktajām darbinieku algu izmaksām.

9. Mazumtirdzniecībā veiktajos darījumos skaidrās naudas ierobežojums attiecināms tikai uz preču pircēju.

40.piemērs

SIA "Pērkons" no mazumtirgotāja SIA "Ātrums" plāno iegādāties automašīnu par summu 10 000 euro, samaksu veicot skaidrā naudā.

Šādu darījumu SIA "Pērkons" nav atļauts veikt, jo skaidrā naudā veiktais darījums pārsnies 7 200 euro.

41.piemērs

SIA "Vasaras terase" plāno iegādāties mēbeles vasaras kafejnīcai Polijā no ražotāja par 15 000 euro, samaksu veicot skaidrā naudā.

Šādu darījumu SIA "Vasaras terase" nav atļauts veikt, jo skaidrā naudā veiktais darījums pārsnies 7 200 euro.

10. Maksājumos par pakalpojumiem, kurus normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā sniedz Ceļu satiksmes drošības direkcija, skaidrās naudas ierobežojums attiecināms tikai uz pakalpojumu saņēmēju.

Skaidras naudas lietošanas ierobežojums vairumtirdzniecībā

Par vairumtirdzniecību ir uzskatāma iepirkto preču pārdošana savā vārdā saimnieciskās darbības veicējam tālākpārdošanai, ražošanai vai savas darbības nodrošināšanai.

1. Nodokļu maksātāji vairumtirdzniecībā veic tikai bezskaidras naudas norēķinus (to skaitā ar maksājumu kartēm). Noteiktais ierobežojums nav attiecināms uz gadījumiem, kad vairumtirgotājs (preču pārdevējs) ir:

- paziņojis rakstveidā VID par to, ka vairumtirdzniecībā veiks darījumus, par kuriem pircējs varēs norēķināties skaidrā naudā;
- nodrošinājis preču pircēju reģistru, kas ļauj identificēt konkrēto preču pircējus, kuri veikuši norēķinus skaidrā naudā, un skaidrā naudā veiktā darījuma summu.

2. Minēto paziņojumu brīvā formā var iesniegt izmantojot EDS – nodokļu maksātājs Elektroniskās deklarēšanas sistēmā izvēlas nestrukturētu dokumentu „Informācija VID klientu apkalpošanas centriem” un pie minētā dokumenta pievieno iesniegumu brīvā formā, vai papīra formā.

3. Reģistrējot konkrētos preču pircējus un skaidrā naudā veiktās darījuma summas, vairumtirgotājs preču pircēju reģistrā norāda:

- ieraksta kārtas numuru un datumu;
- preču pircēja – nodokļu maksātāja nosaukumu, bet, ja nodokļu maksātājs ir fiziskā persona, – vārdu un uzvārdu;
- preču pircēja - nodokļu maksātāja reģistrācijas numuru;
- skaidrā naudā veiktā darījuma summu.

Sankcijas par skaidrās naudas lietošanas ierobežojumu neievērošanu

1. Par skaidrā naudā veikto darījumu nedeklarēšanu, ja darījumu summa pārsniedz mēnesī 1 500 euro, bet nepārsniedz 7 200 euro, izņemot kuģu un gaisakuģu aģentēšanas komercsabiedrību darījumus un starptautisko autopārvadājumu un kravas ekspedīcijas darījumus, uzliek naudas sodu fiziskajām personām 3 procentu apmērā no nedeklarētās summas, bet juridiskajām personām – 5 procentu apmērā no nedeklarētās summas.

42.piemērs

SIA "Jumis" no SIA "Celtne" pērk būvmateriālus par summu 4000 euro, maksājumu veicot skaidrā naudā. SIA "Jumis" par 4000 euro skaidrā naudā veikto darījumu iesniedz deklarāciju VID. SIA "Celtne" par saņemto summu 4000 euro skaidrā naudā deklarāciju neiesniedz.

Par 4000 euro skaidrā naudā veiktā darījuma nedeklarēšanu SIA "Celtne" uzliek naudas sodu 5% apmērā no nedeklarētās summas, t.i. – 200 euro apmērā.

2. Par skaidrā naudā veikto kuģu un gaisakuģu aģentēšanas komercsabiedrību darījumu un starptautisko autopārvadājumu un kravas ekspedīcijas darījumu nedeklarēšanu, ja darījumu kopsumma pārsniedz mēnesī 7 200 euro, uzliek naudas sodu juridiskajām personām 10 procentu apmērā no nedeklarētās summas.

43.piemērs

Starptautisko autopārvadājumu uzņēmums SIA "Tranzīts" par veikto starptautisko autopārvadājumu no Polijas uzņēmuma "Barbara" saņem samaksu 18 000 euro skaidrā naudā. Par skaidrā naudā 18 000 euro veikto darījumu SIA "Tranzīts" deklarāciju neiesniedz.

Par 18 000 euro skaidrā naudā veiktā darījuma nedeklarēšanu SIA "Tranzīts" uzliek naudas sodu 10% apmērā no nedeklarētās summas, t.i. – 1800 euro apmērā.

3. Par darījuma veikšanu skaidrā naudā, ja darījuma summa pārsniedz 7 200 euro, izņemot kuģu un gaisakuģu aģentēšanas komercsabiedrību darījumu un starptautisko autopārvadājumu un kravas ekspedīcijas darījumu, uzliek naudas sodu fiziskajām personām un juridiskajām personām 15 procentu apmērā no darījuma summas.

44.piemērs

SIA "Sprints" Jēkabam Strautam, kurš reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicējs, pārdod automašīnu par summu 12 000 euro. Par darījumu norēķins tiek veikts skaidrā naudā.

Par 12 000 euro skaidrā naudā veikto darījumu gan SIA "Sprints", gan Jēkabam Strautam, kurš reģistrējies VID kā saimnieciskās darbības veicējs, uzliek naudas sodu 15% apmērā no darījuma summas, t.i. – 1800 euro apmērā.

45.piemērs

SIA "Pērkons" no mazumtirgotāja SIA "Ātrums" pērk automašīnu par summu 20 000 euro, samaksu veicot skaidrā naudā.

Par 20 000 euro skaidrā naudā veikto darījumu SIA "Pērkons" uzliek naudas sodu 15% apmērā no darījuma summas, t.i. – 3000 euro apmērā.

4. Par skaidrā naudā veikto darījumu deklarēšanu, pārkāpjot nodokļu normatīvajos aktos noteikto deklarāciju iesniegšanas termiņu, uzliek naudas sodu fiziskajai personai un juridiskajai personai no piecām līdz simt četrdesmit naudas soda vienībām, t.i., no 25 līdz 700 euro.

46.piemērs

Individuālais komersants Imants Taustiņš 20.septembrī no SIA "Pasākums" pērk klavieres par summu 5 000 euro, samaksu veicot skaidrā naudā. Par 20.septembrī 5 000 euro skaidrā naudā veikto darījumu individuālais komersants Imants Taustiņš 15.oktobrī, bet SIA "Pasākums" 15.novembrī iesniedz deklarācijas VID.

Par deklarācijas iesniegšanas termiņa pārkāpumu uzliek naudas sodu 140 euro apmērā SIA "Pasākums".

47.piemērs

SIA "Taustiņš" 20.septembrī no SIA "Pasākums" pērk klavieres par summu 4 000 euro, samaksu veicot skaidrā naudā. Par 20.septembrī 4 000 euro skaidrā naudā veikto darījumu SIA „Taustiņš” 15.novembrī iesniedz deklarāciju VID, bet SIA "Pasākums" deklarāciju neiesniedz.

Par deklarācijas iesniegšanas termiņa pārkāpumu SIA „Taustiņš” uzliek naudas sodu 140 euro apmērā. Par 4 000 euro skaidrā naudā veiktā darījuma nedeklarēšanu uzliek naudas sodu 200 euro apmērā SIA "Pasākums".

5. Par skaidrā naudā veikto darījumu ar fiziskām personām, kurām atbilstoši nodokļu jomu reglamentējošiem normatīvajiem aktiem nav jāreģistrē saimnieciskā darbība, nedeklarēšanu, ja viena darījuma summa vienā operācijā ar katru darījuma partneri pārsniedz 3 000 euro, uzliek naudas sodu fiziskajām personām un juridiskajām personām 3 procentu apmērā no nedeklarētās summas.

Deklarācijas par skaidrā naudā veiktajiem darījumiem aizpildīšanas piemēri

Darījuma apraksts

SIA "Jumiķis", reģistrācijas Nr.40000000001, 20XX.gada 20.augustā mazumtirdzniecības SIA "Būve" (reģistrācijas Nr. 40000000011) veikalā, pērkot būvmateriālus par summu 4000 euro, maksājumu veic skaidrā naudā. Par veikto maksājumu 4000 euro skaidrā naudā SIA "Jumiķis" ne vēlāk kā līdz 15.septembrim jāiesniedz deklarācija VID. SIA "Būve" par skaidrās naudas saņemšanu mazumtirdzniecībā deklarācija nav jāiesniedz.

1. Jāieraksta darījuma periods, ieliekot krustiņu attiecīgajā mēnesī un ierakstot gadu.

Periods												
mēnesis												gads
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	20XX.
							X					

2. Jāieraksta nodokļu maksātāja, kurš deklarē veikto darījumu, saīsinātais nosaukums, juridiskā adrese, pasta indekss un reģistrācijas Nr.

Maksātāja saīsinātais nosaukums SIA "Jumiķis"												
Adrese Brīvības iela 100, Rīga							L	V	-	1	0	0 1
Maksātāja reģistrācijas Nr. 40000000001												

- 3. 1.ailē** jāieraksta darījuma numurs pēc kārtas,
2.ailē - jāieraksta darījuma dalībnieka nosaukums,
3.ailē - jāieraksta darījuma dalībnieka rezidences valsts, ja darījums veikts ar nerezidentu.

Nr. p.k.	Darījuma dalībnieka nosaukums un reģistrācijas kods vai fiziskās personas vārds, uzvārds un personas kods	Rezidences valsts	Darījuma veids	Darījumu summa (euro)			Valūta, kādā veikti darījumi
				kopā	saņemts	izdots	
01	02	03	04	05	06	07	08
1.	SIA "Būve" 400000000 11		Pirkums mazum- tirdzniecībā	4 000	0	4000	EUR
			KOPĀ:	4 000	0	4000	

- 4.ailē** – jāieraksta darījuma veids,
5.ailē – darījuma kopsumma
6.ailē – jāieraksta no darījuma dalībnieka saņemtā naudas summa darījuma ietvaros,
7.ailē – darījuma dalībniekam izsniegtā naudas summa darījuma ietvaros,
8.ailē – jāieraksta valūta, kādā tika veikti darījumi.

3.2. ailē – kopā – jāieraksta skaidrā naudā veikto darījumu kopsumma, saņemtās un izsniegtā skaidrās naudas summas ar konkrēto darījuma dalībnieku.

4.1. jāieraksta uzņēmuma atbildīgās personas uzvārdu, tai ir jāparaksta deklarācija, kā arī jānorāda tālruņa numurs.

Atbildīgā persona Kalniņš 67232456
 (uzvārds) (paraksts) (tālruņa numurs)

Datums _____

Inspektora piezīmes _____

Saņemšanas datums _____

Piezīmes.

4.2. jāieraksta deklarācijas par skaidrā naudā veiktajiem darījumiem sastādīšanas datums.

4.3. ailes – inspektora piezīmes un saņemšanas datumu ierakstīs Valsts ieņēmumu dienests, saņemot minēto deklarāciju.

Darījuma apraksts

Jānis Bērziņš, personas kods Nr.111191-11111, 20XX.gada 20.augustā mazumtirdzniecības SIA "Būve" (reģistrācijas Nr. 40000000011) veikalā, pērkot būvmateriālus par summu 4000 euro, maksājumu veic skaidrā naudā.

Par saņemto maksājumu 4000 euro skaidrā naudā SIA "Būve" ne vēlāk kā līdz 2015.gada 1.februārim jāiesniedz deklarācija VID. Jānim Bērziņam par skaidrās naudas samaksu mazumtirdzniecībā deklarācija nav jāiesniedz.

1. Jāieraksta darījuma periods, ierakstot gadu, mēnesi nenorāda.

Periods												
mēnesis												gads
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	20XX.

2. Jāieraksta nodokļu maksātāja, kurš deklarē veikto darījumu, saīsinātais nosaukums, juridiskā adrese, pasta indekss un reģistrācijas Nr.

Maksātāja saīsinātais nosaukums	SIA "Būve"						
Adrese	Smilšu iela 100, Jelgava	L	V	-	3	0	0 8
Maksātāja reģistrācijas Nr.	40000000011						

3. 1.ailē jāieraksta darījuma numurs pēc kārtas,

2.ailē - jāieraksta darījuma dalībnieka nosaukums,

3.ailē - jāieraksta darījuma dalībnieka rezidences valsts, ja darījums veikts ar nerezidentu.

Nr. p.k.	Darījuma dalībnieka nosaukums un reģistrācijas kods vai fiziskās personas vārds, uzvārds un personas kods	Rezidenc es valsts	Darījuma veids	Darījumu summa (euro)			Valūta, kādā veikti darījumi
				kopā	saņemts	izdots	
01	02	03	04	05	06	07	08

Skaidras naudas lietošanas ierobežojumi

1.	Jānis Bērziņš 111191- 11111		Pārdevu ms	4 000	4 000	0	EUR
			KOPĀ:	4 000	4 000	0	

4.aile – jāieraksta darījuma veids,

5.ailē – darījuma kopsumma

6.aile – jāieraksta no darījuma dalībnieka saņemtā naudas summa darījuma ietvaros,

7.ailē – darījuma dalībniekam izsniegtā naudas summa,

8.aile – jāieraksta valūta, kāda tika veikti darījumi.

3.2. ailē – kopā – jāieraksta skaidrā naudā veikto darījumu kopsumma, saņemtās un izsniegtā skaidrās naudas summas ar konkrēto darījuma dalībnieku.

4.1. jāieraksta uzņēmuma atbildīgās personas uzvārdu, tai ir jāparaksta deklarācija, kā arī jānorāda tālruna numurs.

Atbildīgā persona

Āboliņš
(uzvārds)

(paraksts)

67232336
(tālruna numurs)

Datums _____

Inspektora piezīmes

Saņemšanas datums

Piezīmes.

4.2. jāieraksta deklarācijas par skaidrā naudā veiktajiem darījumiem sastādīšanas datums.

4.3. ailes – inspektora piezīmes un saņemšanas datumu ierakstīs Valsts ieņēmumu dienests, saņemot minēto deklarāciju.

8. Pielikums

Pielikums
Ministru kabineta
2007.gada 10.aprīļa
noteikumiem Nr.237

Deklarācija par skaidrā naudā veiktajiem darījumiem

Periods												
mēnesis												gads
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	20__.
Maksātāja saīsinātais nosaukums												
Adrese								L	V	-		
Maksātāja reģistrācijas Nr.												
Nr. p.k	Darījuma dalībnieka nosaukums un reģistrācijas kods vai fiziskās personas vārds, uzvārds un personas kods		Rezidenc es valsts	Darījuma veids	Darījumu summa (euro)			Valūta, kādā veikti darījumi				
					kopā	saņemt s	izdots					
01	02	03	04	05	06	07	08					
			KOPĀ:									

Atbildīgā persona

(uzvārds)

(paraksts)

(tālruņa
numurs)

Datums _____

Inspektora piezīmes _____

Saņemšanas datums _____

Piezīmes.

02 aile – darījuma dalībnieka darījuma partnera nosaukums un reģistrācijas kods. Ja darījuma partneris ir juridiska persona – nerezidents, norāda tā (komercsabiedrības, kooperatīvās sabiedrības, individuālā uzņēmuma (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības) vai citas privāto tiesību juridiskās personas) nosaukumu un nodokļu maksātāja numuru. Nodokļu maksātāji, kas veic saimniecisko darbību, šajā ailē norāda tās fiziskās personas vārdu, uzvārdu un personas kodu (atbilstoši personas norādītajam personu apliecinošajam dokumentam), ar kuru deklarētajam pārskata gadā bijuši darījumi. Ja fiziskā persona ir nerezidents, norāda tās vārdu, uzvārdu un identifikācijas numuru (atbilstoši personas norādītajam personu apliecinošajam dokumentam).

04 aile - kuģu aģentēšanas un gaisakuģu aģentēšanas uzņēmumi norāda darbības veidu, bet pārējās komercsabiedrības, kooperatīvās sabiedrības, individuālā uzņēmuma (arī zemnieku vai zvejnieku saimniecības) vai citas privāto tiesību juridiskās personas - darījuma veidu (pirkums, pirkums mazumtirdzniecībā, starptautiskie autopārvadājumi, kravas ekspedīcijas darījums, norēķini ar piegādātājiem un darbuzņēmējiem, norēķini par nekustamā īpašuma iznomāšanu (nomāšanu), izīrēšanu (īrēšanu) un pārdošanu (pirkšanu), kā arī par to maiņu ar pirkuma un pārdevuma elementiem, par patentu pirkšanu (pārdošanu), pārdevums, aizdevums, kapitāla ieguldījums uzņēmēj sabiedrībās un noguldījumi, dividenžu un procentu maksājumi, apdrošināšanas operācijas, līgumsodu piedziņa, ziedojumi, dāvinājumi un citi). Ja savstarpējie norēķini veikti par dažādiem darījumiem, šajā ailē ieraksta "vairāki darījumi".

05, 06, 07 aile – skaidrā naudā veikto darījumu kopsumma, saņemtās un izdotās skaidrās naudas summas ar konkrēto darījuma dalībnieku vai darījuma partneri (fizisko personu):

1) ja mēneša laikā darījuma dalībniekiem bijis tikai viens savstarpējs skaidrā naudā veikts darījums, kas pārsniedz 1500 *euro* apmēru vai arī 7200 *euro* apmēru kuģu aģentēšanas un gaisakuģu aģentēšanas komercsabiedrībām, starptautisko autopārvadājumu un kravas ekspedīcijas komercsabiedrībām, deklarācijā norāda šā viena darījuma summu;

2) ja mēneša laikā darījuma dalībniekiem bijuši vairāki savstarpēji skaidrā naudā veikti darījumi (darījuma operācijas), tos saskaita un deklarācijā norāda darījumu kopsummu;

3) ja gada laikā nodokļu maksātājam, kas veic saimniecisko darbību, ar vienu fizisko personu bijuši vairāki skaidrā naudā veiktie darījumi, kas vienā operācijā pārsniedz 3000 *euro*, tos saskaita un deklarācijā norāda darījumu kopsummu.

Lai apskatītu iepriekšējās versijas, seko saitei:

- [Metodiskais materiāls "Skaidras naudas lietošanas ierobežojumi" \(16.02.2026.\)](#)

Valsts ieņēmumu dienests

Materiāls sagatavots: 01.07.2019.

Materiāls pēdējo reizi aktualizēts: 16.02.2026.

Atsauksmes par materiāla kvalitāti vai priekšlikumus tā uzlabojumiem priecāsimies saņemt [Elektroniskās deklarēšanas sistēmas](#) sadaļā "Sarakste ar VID".